

Motion till riksdagen 2018/19:83

av **Martin Kinnunen m.fl. (SD)**

Landsbygdens kulturarv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter i högre grad än i dag bör verka för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla odlingen av de gamla lantsorterna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla de hotade svenska lantraserna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett livskraftigt och levande fäbodjordbruk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra ett restaureringsstöd för insatser och restaurering av kultur- och landskapsvårdande objekt i odlingslandskapet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt riktat stöd för bevarande av överloppsbyggnader och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

HAG- OCH BETESMARKER

Under det senaste decenniet har nästan en femtedel av Sveriges hag- och betesmarker försvunnit. Traditionellt betraktades ängen som åkerns moder och foder till kreatur och gödsel till åkrarna hade sitt ursprung i de enorma arealer ängar och våtmarker som användes för slätter och bete. Ända sedan mitten av 1800-talet har ängsmarker och de naturliga betesmarkerna kontinuerligt minskat i det svenska odlingslandskapet och idag återstår endast en bråkdel av de fornstora arealerna. I biologiskt hänseende är dessa hag- och betesmarker några av de mest värdefulla och intressanta naturtyperna vi har i Sverige när det gäller biologisk mångfald. Det handlar dessutom om att bevara ett vackert öppet landskap med goda förutsättningar för livsmedelsproduktion, sysselsättning, boendemiljöer, turism, rekreation och artrikedom.

Vi i Sverigedemokraterna anser att Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter i högre grad än idag bör verka för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna.

GAMLA LANTSORTER

Med lantsorter avses sorter av nyttoväxter som odlades redan innan den vetenskapliga växtförädlingen vann insteg. Gemensamt för alla lantsorter är att de under lång tid har anpassat sig till förhållandena på den plats där de odlats och utvecklats. Äldre sorter uppvisar stora genetiska skillnader och ger nya möjligheter i växtföljden. Lantsorterna skiljer sig från moderna sorter i odlingsegenskaper till exempel genom lägre näringsbehov, längre strå och mer utvecklade rotsystem, egenskaper som till exempel passar väl för ekologisk odling. Även kärnans näringssammansättning och innehåll av spårämnen är i regel högre i de äldre lantsorterna. Det kan konstateras att äldre lantsorter inte bara är ett kulturarv utan också en viktig del i arbetet för att bevara den biologiska mångfalden.

Sverigedemokraterna vill fortsatt intensifiera insatserna för att bevara och utveckla de gamla lantsorterna.

LANTRASERNA

De svenska lantraserna har långa anor i Sverige och är levande bärare av vår kulturhistoria. Dessutom har många lantraser unika egenskaper som är värda att bevara.

Lantrasföreningarna utför idag ett stort arbete med att bevara lantraserna genom att upprätthålla genbanker, rekrytering och information. I genbanken utvecklas och bevaras rasens mest ursprungliga och oförändrade del. Utmärkande för en lantras är därför anpassningarna till den lokala miljön – förmågan att överleva och producera.

Lantraserna existens hotades när vi gick från ett småskaligt och självhushållande jordbruk till ett mer specialiserat och industrialiserat jordbruk. De äldre husdjuren som var anpassade till de lokala förhållandena var inte tillräckligt effektiva i det storskaliga och mer produktionsinriktade jordbruket. Flera svenska lantraser har sedan dess helt försvunnit eller blivit uppblandade med andra raser.

Sverigedemokraterna vill fortsatt intensifiera insatserna för att bevara och utveckla de utrotningshotade svenska lantraserna.

FÄBODBRUK

Fäbodbruk innebär att djur vallas på sommarbete under traditionella former. Denna drifttradition har gett upphov till unika kulturyttringar i form av matlagning, musik och traditioner som i just sin form bara finns i Sverige.

Det svenska fäbodbruket är, och har alltid varit, ett komplement till ett småskaligt gårdsbruk i skogs- eller fjällbygd, där inägomarken skulle producera livsmedel och/eller vinterfoder och inte räckte till för att föda kreaturen året runt.

Det går inte att till fullo beräkna den förlust som skulle åsamkas Sverige om denna bruksform tillåts försvinna. Vår historiska identitet är synonymt med ett aktivt fäbodbruk. Besöksnäringen skulle förlora både nationellt och internationellt intresse om vi förlorar detta ännu levande kulturarv.

Sverigedemokraterna vill därför att regeringen i högre grad ska verka för ett livskraftigt och levande fäbodjordbruk.

RESTAURERINGSSTÖD FÖR INSATSER I ODLINGSLANDSKAPET

Marker som växer igen och byggnader som förfaller kan restaureras och vårdas långsiktigt. Betsdjur kan släppas på marker där de gör mest natur- och kulturvårdsnytta. Artrika vägkanter och slätterängar gynnas av slätter och skörd. I ett öppet och aktivt brukat landskap med välbevarade lador, betande djur och synliga vattenspeglar trivs såväl vilda djur och växter som människor och deras boskap.

Ersättningar till jordbrukare för skötsel av natur- och kulturmiljöer ger kostnadseffektiv miljönytta.

Från både Jordbruksverket, Skogsstyrelsen samt Riksantikvarieämbetet finns olika stödformer att söka för att restaurera och underhålla diverse kulturmiljöer. Tidigare fanns det genom ”Utvald miljö i Landsbygdsprogrammet 2007-2013” en möjlighet till ersättning för restaurering av kultur- och landskapsvårdande objekt i odlingslandskapet. Sverigedemokraterna vill därför återinföra ett sådant restaureringsstöd.

STÖD FÖR BEVARANDE AV ÖVERLOPPSBYGGNADER I DET SVENSKA KULTURLANDSKAPET

Det Sverige som många förknippar med de rödmålade stugornas och ladugårdarnas landskap, det Sverige som så många målade beskriver när de med stolthet berättar om hur hembygden och dess bebyggelse ser ut. Den landskapsbilden kanske är borta inom några decennier, när alla dessa landsbygdens ladugårdar och lador förfallit, rivits eller ändrat utseende och färg.

Den faluröda färgen och rödmyllan gjorde sitt intåg på svensk landsbygd och finsk kustbygd under 1800-talets början, då husen på landsbygden började panelas och rödfärgas. Alltsedan dess har det svenska kulturlandskapet alltmer präglats av rödmålade gårdar som blivit en del av det svenska kulturarvet.

Det ligger något värdefullt över byarnas utseende och färg genom de gamla ladugårdarnas och ladornas närvaro. Utan dem vore nyanserna och skönheten inte lika bländande i det svenska kultur- och odlingslandskapet. Det skulle inte kännas fullt så upplevelserikt att beskåda ett vackert landskap, som förfulas genom nyare plåt- och industriliknande ladugårdar och uthus.

Genom ”Utvald miljö” i Landsbygdsprogrammet 2007-2013 kunde den som äger en överloppsbyggnad få bidrag av Länsstyrelsen för restaurering av överloppsbyggnader och kultur- och landskapsvård av alléer, gårdsgårdar, stenmurar med mera.

Med ovanstående i beaktande bör regeringen se över möjligheten att ta fram ett än större och mer riktat stöd till just restaureringen av gamla ladugårdar och uthus, så kallade överloppsbyggnader som inte längre brukas eller behövs för gårdens drift.

Martin Kinnunen (SD)

Runar Filper (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Mats Nordberg (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Jonas Andersson i Linköping (SD)

Cassandra Sundin (SD)